

В. В. Світакполковник,
аспірант кафедри загальної педагогіки
і педагогіки вищої школи
Університету Григорія Сковороди в Переяславі

МОДЕЛЮВАННЯ ІНДИВІДУАЛЬНОЇ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ У НАВЧАЛЬНИХ ЦЕНТРАХ ЗБРОЙНИХ СИЛ УКРАЇНИ ЗАСОБАМИ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НАВЧАННЯ

У статті розкрито сучасні концептуальні засади моделювання процесу індивідуальної підготовки фахівців у навчальних центрах Збройних Сил України. Визначено узагальнений критерій – фахова індивідуальна підготовка (мотиваційна та цільова спрямованість знань, усвідомленість власних можливостей, продуктивна технологічність і креативність), структурні компоненти (мотиваційно-орієнтаційний, когнітивно-рефлексивний, креативно-практичний) і часткові показники – знання, уміння і навички індивідуальної підготовки військових фахівців засобами інноваційних технологій навчання та готовність їх до виконання завдань за призначенням. Розроблено авторську модель індивідуальної підготовки військових фахівців у навчальних центрах Збройних Сил України засобами інноваційних технологій навчання на основі трьох взаємопов'язаних концептів (методологічного, теоретичного, методико-технологічного). Усі блоки моделі взаємопов'язані, а сама модель стала основою для апробації індивідуальної програми формування знань, умінь і навичок досліджуваного феномена (аксіологічний, квазіпрофесійний, практичний етапи). Визначено методологічні підходи до проблеми дослідження: системний, діяльнісний, компетентнісний, аксіологічний, акмеологічний, середовищний. Запропоновано дві групи педагогічних умов, а саме: організаційно педагогічні, що відповідають забезпеченню зовнішніх умов організації індивідуальної підготовки у навчальних центрах і психолого-педагогічні, що забезпечують внутрішні умови індивідуальної підготовки фахівців засобами інноваційних технологій навчання у навчальному центрі. Розроблена комплексна методика оцінювання ефективності індивідуальної підготовки фахівців навчального центру, яка дозволяє оцінити: рівень підготовленості військових фахівців навчального центру; рівень організації індивідуальної підготовки інструкторсько-викладацького складу навчального центру; ефективність впровадження рекомендацій щодо засобів інноваційних технологій навчання. Ефективність впровадження інноваційних технологій інструкторсько-викладацьким складом доведена шляхом порівняння результатів констатувального й формуального експериментів, визначення її позитивної динаміки за допомогою методів математичної статистики.

Ключові слова: індивідуальна підготовка, засоби інноваційних технологій навчання, професійна компетентність, сучасні концептуальні засади моделювання, індивідуальна підготовка військових фахівців.

Постановка проблеми. У законах України «Про вищу освіту», «Про професійну (професійно-технічну) освіту», «Про інноваційну діяльність», Наказі Міністерства оборони України «Про порядок розроблення (уточнення) стандартів індивідуальної та колективної підготовки Збройних Сил України», Стратегії розвитку вищої освіти в Україні на 2021-2031 роки та інших нормативно-правових актах наголошується на розвитку наукової та інноваційної діяльності в освіті, підвищенні якості освіти на інноваційній основі, посиленні ролі військових факторів і подвійних стандартів у вирішенні міжнародних, політичних, економічних, етнічних, воєнних та інших кризових конфліктів стрімким зростанням обсягів військово-наукових знань, пошуком, розробленням і випробуванням новітніх систем озброєння та військової техніки. Актуальність дослідження шляхів

інноваційного розвитку військової освіти визначається міжнародними та внутрішніми військово-політичними чинниками, реформуванням Збройних Сил України, що створює умови для їх подальшого розвитку, змінами у національній законодавчій базі щодо освіти, необхідністю формування єдиного освітнього та інформаційного простору, формування нової ідеології стандартів військової освіти на основі більш компетентного підходу. Військова освіта формує та розвиває особистість військового фахівця, який здатен ефективно з високим ступенем компетентності, ініціативно, творчо виконувати функціональні обов'язки за посадовим призначенням у ЗС України.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. У вітчизняній та зарубіжній педагогіці приділяється велика увага освітній інноваційній діяльності, зокрема теоретичним питанням педагогічної

інноватики (Л. Ващенко, І. Гавриш, О. Ігнатівич, І. Толок, Ю. Приходько, О. Огієнко та ін.), інноваційним педагогічним технологіям (І. Богданова, Є. Іванченко, Г. П'ятакова, С. Сисоєва, В. Телелим, В. Ягупов та ін.), впровадженню інноваційних технологій у навчальний процес вищих військових закладів освіти (В. Воловик, О. Маслій, В. Тюрін та ін.). Усі вище названі наукові праці становлять безсумнівний вклад у вирішення проблеми дослідження, проте вони не розв'язують тих завдань, що стосуються обґрунтування концептуальних засад моделювання індивідуальної підготовки військових фахівців засобами інноваційних технологій навчання.

Встановлено, що в підготовці використовуються сучасні технології програмового, модульного та дистанційного навчання, комп'ютерні (інформаційні) та мультимедійні технології щодо адаптації та впровадження в освітній процес вищих військових навчальних закладів технологій і методик, які застосовуються у військових навчальних закладах країн-членів НАТО. Однак основні пропозиції дослідників стосуються вдосконалення навчальних програм, збільшення кількості навчальних годин із вивчення іноземних мов і загальновійськової підготовки, питань відновлення технічної готовності озброєння та військової техніки, модернізації навчальної матеріально-технічної бази навчального центру і вищих військових навчальних закладів. Крім цього, поетапно введення у навчальний процес спеціалізованої документації за стандартами НАТО.

Модель індивідуальної підготовки військових фахівців у НЦ ЗС України засобами інноваційних технологій навчання як цілісна система, адаптована до освітньої діяльності у навчальних закладах країн-членів НАТО, ще не була предметом окремих досліджень. При розробці мети слід спиратися на положення загальнонаукової теорії моделювання. Згідно з цією теорією місце моделювання в процесі пізнання представлено вивченням феномену та накопиченням фактів – побудова моделі та використання її виходів у практичній діяльності.

Мета статті – розроблення авторської моделі індивідуальної підготовки військових фахівців у навчальних центрах Збройних Сил України засобами інноваційних технологій навчання моделі як цілісної системи, адаптованої до сучасного досвіду організації освітньої діяльності в навчальних закладах країн-членів НАТО.

Виклад основного матеріалу. Моделювання індивідуальної підготовки передбачає цілеспрямоване створення нових концептуальних основ базової системи навчання за допомогою випереджальних уявлень (у вигляді моделі), а потім їх реалізація. Вибір моделювання як провідного способу дослідження обумовлений насамперед стра-

тегією системного підходу до процесу фахового навчання. Застосування процедур системного підходу дозволяє створити про об'єкт, що вивчається системне уявлення, яке несе пояснювальну функцію. У світлі сучасного розвитку військової освіти необхідно розробити (відповідно до нових соціально-економічних, психологічних, науково-технічних вимог) модель індивідуальної підготовки фахівців засобами інноваційних технологій навчання. Моделювання в цьому випадку представляє як перетворюючу діяльність. Зазначений спосіб перетворення дійсності особливо важливий при розгляді індивідуальної підготовки військових фахівців у навчальному центрі, яка не може бути описана за допомогою відомих педагогічних законів та теорій.

Процес індивідуальної підготовки військових фахівців схильний до впливу безліч факторів, які розвиваються. Тому його моделювання представляється провідним способом розробки нових характеристик його структури в умовах перебудови сучасного суспільства, розвитку етапів науково-технічного прогресу, корінної реорганізації системи професійної освіти. Відмінною особливістю моделювання є те, що за її допомогою можна оцінювати наслідки будь-яких перетворень без експериментів у цьому об'єкті. У повному сенсі модель замінює сам об'єкт у процесі планування, прийняття рішень та управління.

Під час розробки мети індивідуальної підготовки військових фахівців слід спиратися на положення загальнонародної теорії моделювання. Відповідно до цієї теорії, місце моделювання в процесі пізнання представлено таким чином: вивчення феномену і накопичення фактів, побудова та вивчення моделі, використання її виходів у практичній діяльності.

До загальнонаукових теоретичних положень, що лежать в основі моделювання, слід віднести положення про його цілеспрямованість, подібність моделі та об'єкта, про системність моделі, єдність об'єктивного та суб'єктивного в моделюванні, пізнавальну і формуючу функції моделювання та інше. У моделі індивідуальної підготовки військових фахівців застосовувався метод науково-педагогічного моделювання, за яким модель (з лат. – зображення) розглядається як схема будь-якого об'єкта або процесу, що використовується як його спрощена заміна, як допоміжний об'єкт перетворений людиною в пізнавальних цілях і дає нову інформацію про основний об'єкт.

Фахову індивідуальну підготовку слід розглядати як процес отримання теоретичних знань у формі навчальних занять: лекцій, семінарів і групових занять словесно-наочним методом і повинні в обов'язковому порядку супроводжуватися показом фото- та відеоматеріалами, плакатами, схемами, з детальним обговорен-

ням епізодів та варіантів; тактичні, тактико-спеціальні (стройові) заняття у пішому порядку та з використанням озброєння і військової техніки супроводжується відпрацюванням кожного прийому та способу у повільному темпі з подальшим їх відпрацюванням у цілому; тактичне (комплексне) навчання, комплексне заняття у складі відділення (взводу) по етапах з виконанням всіх питань стандарту індивідуальної підготовки.

Відповідно до Наказу Генерального штабу ЗС України загальна оцінка стандарту індивідуальної підготовки визначається оцінками за набутий досвід, за розділ теоретичних знань, практичних умінь, навичок (дії):

– «відмінно» – якщо не менше 50% особового складу підрозділу згідно стандарту індивідуальної підготовки оцінено на «відмінно», а решта не нижче «добре»;

– «добре» – якщо не менше 50% особового складу підрозділу згідно стандарту індивідуальної підготовки оцінено на «добре», а решта не нижче «задовільно»;

– «задовільно» – якщо не менше 70% особового складу підрозділу згідно стандарту індивідуальної підготовки оцінено позитивно;

– «незадовільно» – якщо не виконано вимоги на оцінку «задовільно» [1].

Оцінка за предмет навчання згідно зі стандартом індивідуальної підготовки визначається оцінкою за розділ «теоретичні знання» та оцінкою за розділ «практичні уміння, навички (дії)» та виставляється:

– «відмінно» якщо перша оцінка не нижче ніж «добре», а друга – «відмінно»;

– «добре» якщо перша оцінка не нижче ніж «задовільно», а друга – не нижче ніж «добре»;

– «задовільно» якщо обидві оцінки не нижче ніж «задовільно», або якщо перша оцінка «незадовільно», а друга не нижче ніж «добре»;

– «незадовільно» – якщо не виконано вимоги на оцінку «задовільно».

При цьому під час виставлення загальної оцінки пріоритетом є розділ за практичні уміння, навички (дії), включаючи виконання практичних нормативів (вправ), якщо вони передбачені програмою (стандартом) індивідуальної підготовки.

За результатом проведення оцінювання об'єкт перевірки оцінюється як:

– «спроможний» – якщо всі стандарти індивідуальної підготовки об'єкта перевірки оцінено позитивно, при цьому із них не менше 50% оцінені не нижче ніж «добре»;

– «частково спроможний» – якщо всі стандарти індивідуальної підготовки, які визначилися до підготовки об'єкта перевірки оцінено позитивно, при цьому із них більше 50% оцінено «незадовільно»;

– «неспроможний» – якщо стандарти індивідуальної підготовки не виконано на «частково спроможний» [1, с. 45-49].

Отже, можна зробити висновок, що при перевірці індивідуальної підготовки у навчальному центрі стандарту підготовки військового фахівця, результатом оцінювання буде: «спроможний», «частково спроможний», «неспроможний». При цьому інноваційна компетентність інструкторсько-викладацького складу навчального центру суттєво впливає на рівень оцінювання стандарту підготовки військового фахівця.

Теоретико-методологічні спекти вивчення інноваційної компетентності наведені в працях таких вчених як І. Гавриш, І. Дичківська, В. Докучаєва, Є. Макагон, Н. Федорова та ін. Створення виховного середовища передбачає внутрішні процеси, пов'язані з вибором педагогічної діяльності, і зовнішні, які передбачають освоєння спільнотою вихованців та дорослих оточуючого середовища [2, с. 64]. Таким чином, виховне середовище повинно мати творчу спрямованість, спиратися на внутрішні і зовнішні процеси його організації, створювати передумови для самореалізації, саморозвитку особистості та підвищення рівня її моральної вихованості.

У дослідженні, інноваційне виховне середовище навчального центру розглядається як система об'єктивних зовнішніх впливів і духовно-матеріальних умов військового фахівця в закладі військової освіти, що відкриває нові можливості для організації навчання, самореалізації, самовдосконалення військовослужбовців, розвитку їх особистісних і фахових якостей.

Підсумовуючи вище сказане, пропонуємо авторське визначення поняття «інноваційно-виховна компетентність» – це інтегрована особистісна якість інструкторсько-викладацького складу, що проявляється у готовності впровадження засобів інноваційних технологій навчання на основі сформованої у їх системи мотивів, знань, умінь, навичок, фахових особистісних якостей, досвіду педагогічної роботи.

Щодо компонентних складових готовності інструкторсько-викладацького складу навчального центру до інноваційних технологій навчання, як конкретне узагальнення можна запропонувати судження В. Харагірло: «За структурою це складне інтегративне утворення, що охоплює різноманітні якості, властивості, знання, навички особистості. Як один, із важливих компонентів фахової готовності, вона є передумовою ефективної діяльності педагога, максимальної реалізації його можливостей, розкриття творчого потенціалу. Джерела готовності до інноваційної діяльності сягають проблематики особистісного розвитку, професійної спрямованості, професійної освіти, виховання й самовиховання, професійного самовизначення педагога» [3, с. 34].

Отже, ґрунтовний аналіз компонентного складу готовності викладачів навчального центру до впровадження інноваційних технологій доводить, що всі викладачі у структурі досліджуваного феномена виділяють мотиваційну складову, або мотиваційно-аксіологічний, мотиваційно-орієнтаційний чи ціннісно-мотиваційний компоненти. У більшості структур також присутні операційний компонент, або пізнавально-операційний, операційно-діяльнісний, змістовно-операційний, що вказує на володіння інструкторсько-викладацьким складом способами і прийомами діяльності, необхідними знаннями, навичками, вміннями, які передбачають здатність до рефлексії (рефлексивно-аналітичний, оцінно-результативний, оцінно-рефлексивний) інноваційної педагогічної діяльності, самоконтролю та професійної самооцінки. Менш поширеним в структурі готовності інструкторсько-викладацького складу до впровадження інноваційних технологій є когнітивний, або змістовний когнітивно-інформаційний.

Готовність інструкторсько-викладацького складу навчального центру до впровадження інноваційних технологій навчання визначаємо особливим станом викладача, який відображає професійні знання, вміння та навички, загальну культуру, ціннісні орієнтації та морально психологічну готовність для ефективного забезпечення виховної та педагогічної діяльності в навчальному центрі Збройних Сил України.

У контексті моделювання процесу фахової індивідуальної підготовки у дослідженні визначено узагальнений критерій та часткові показники: теоретичні знання (осмислена та засвоєна суб'єктом інформація), що є основою його усвідомленої, цілеспрямованої діяльності; уміння/навички – здатність застосовувати знання до виконання завдань і розв'язання проблем. Уміння/навички майбутніх військових фахівців поділяються на когнітивні (логічне, інтуїтивне та творче мислення) і практичні (ручна вправність, застосування практичних способів (методів), матеріалів, знарядь та інструментів).

Інноваційні технології навчання спрямовані на створення цінностей, важливих для формування особистості, характерним для них є творчий підхід до справи, генерування нових ідей, ефективно проведення експериментальних досліджень, втілення засобів інновацій в методику проведення навчальних занять. У сучасній педагогічній літературі часто зустрічаються поняття «новація», або новий спосіб «інновація». Новація – це сам засіб (новий метод, методика, технологія, програма тощо), а інновація – це процес його освоєння. Також нерідко в педагогічному лексиконі зустрічається поняття «технологія». Поняття «технологія» виникло у світовій педагогіці як протиставлення існуючому поняттю «метод». Проте має недолік –

негнучкість та статистичність. Досить поширений термін «технологія» (технологія в освіті набула значення у 40-рр. минулого століття і була пов'язана із застосуванням нових аудіовізуальних засобів навчання). У 60-рр. дане поняття розглядалося вже з іншого боку, а саме з точки зору програмного навчання і використання обчислювальної техніки у навчанні. Отже, під поняттям засобами інноваційних технологій у дослідженні прийнятий систематичний набір методів, прийомів, засобів навчальної діяльності, що охоплює весь процес навчання від визначеної мети до отримання очікуваних результатів.

Ґрунтуючись на гуманістичній парадигмі та враховуючи здобутки сучасної теорії та методики професійної освіти нами визначено такі методологічні підходи до індивідуальної підготовки військових фахівців засобами інноваційних технологій навчання, які забезпечують оптимізацію цього процесу, а саме: системний, діяльнісний, компетентнісний, аксіологічний, акмеологічний, контекстний, середовищний, військово-центрований.

Світова практика чітко орієнтується на системну закономірність розвитку військової освіти, основою якої є захист національних інтересів і забезпечення національної безпеки держави. Саме ці фактори є джерелом існування й розвитку військової освіти. Цей погляд дозволяє відійти від традиційного підходу до військової освіти, який був пов'язаний в основному з військовими і військово-технічними аспектами застосування Збройних Сил.

Виходячи з вище викладеного, концептуальна спрямованість поглядів і дій щодо розвитку та функціонування військової освіти в провідних країнах світу має таку структурну побудову: національні інтереси держави; загальнодержавні вимоги до підготовки фахівців; закономірності та принципи військової освіти; цілі військової освіти; система військової освіти; фінансування військової освіти; освітньо-кваліфікаційні (стандарти) вимоги до військових фахівців; структура та зміст військової освіти; технології підготовки військових фахівців; навчальна матеріально-технічна база навчального центру; контроль якості військової освіти; моніторинг військово-освітньої діяльності; коригування процесу підготовки військових фахівців.

Таким чином, в основу створення моделі як цілісної системи було покладено принципи, які існують у провідних державах світу, що є оптимальним для індивідуальної підготовки фахівців у навчальному центрі засобами інноваційних технологій навчання.

Модель індивідуальної підготовки фахівців охоплює основні складові системи функціонування військової освіти; нормативно-правову базу; мережу навчальних центрів ЗС України різних рівнів та науково-методичні установи.

Розроблення моделі індивідуальної підготовки фахівців як цілісної системи потребує встановлення змісту, який вкладається в поняття «система». Науковець Ю. Приходько пропонує для узагальнення досвіду та визначення розвитку військових освітніх систем за стандартами провідних країн світу використовувати системи загальнонаукових і спеціальних методів теоретичного (аналіз наукової літератури з досліджуваної проблеми, систематизація й узагальнення матеріалів, систем підходів) та емпіричного дослідження; спостереження за діяльністю військових фахівців, використання діагностичного інструментарію – анкетування, узагальнення результатів [4].

У процесі дослідження пропонуємо концептуальну модель індивідуальної підготовки військових фахівців у навчальних центрах Збройних Сил України засобами інноваційних технологій навчання (рис. 1). Розроблена модель є умовною схемою цілеспрямованого формування фахової індивідуальної підготовки військових фахівців на основі таких базових цінностей як гуманність, повага людської гідності, доброта і милосердя, справедливість і взаєморозуміння, моральна активність, партнерство.

Модель складається із трьох блоків: методологічно-цільового, процесуально-технологічного та діагностично-результативного. Взаємодія вказаних блоків у інноваційному середовищі спроектована як цілеспрямований і послідовний вплив на ефективність індивідуальної підготовки фахівців через поєднання взаємопов'язаних складників мети: методологічних підходів, принципів дослідження; педагогічних умов (організаційно-педагогічних, психолого-педагогічних); організації тактико-спеціальних та практичних занять на основі бойового досвіду і конкретних способів, прийомів та принципів (засоби інноваційних технологій, форми і методи навчання, етапи проведення розвивальної програми) формування досліджуваного феномену; узагальнений критерій і часткові показники індивідуальної підготовки військових фахівців та їх рівні, що визначені на основі діагностики й оцінювання результатів засобами інноваційних технологій навчання. Усі блоки моделі взаємопов'язані, а сама модель стала основою для апробації розвивальної програми індивідуальної підготовки формування військового фахівця.

Дослідно-експериментальна робота з індивідуальної підготовки фахівців засобами інноваційних технологій проводилась на базі 201 навчального центру Головного управління оперативного забезпечення Збройних Сил України (нині 143 об'єднаний навчально-тренувальний центр Командування Сил підтримки Збройних Сил України) в періоди 14.12.2019 р. та 10.06.2020 р. Експериментальною роботою було охоплено 20 навчальних груп у два етапи в різні пори року (зима, літо), всього 242 май-

бутніх фахівця, 38 інструкторів-викладачів циклових комісій навчального центру, 23 офіцерів і сержантів від управління навчального центру. Всього у експериментальній роботі на різних етапах підготовки було залучено 303 військовослужбовця. Таким чином, отримані емпіричні результати після проведення формуального експерименту засвідчили несуттєву динаміку рівнів прояву «спроможний», «частково спроможний», «не спроможний» готовності майбутніх фахівців до виконання професійної діяльності в контрольних (відповідно від 10,71%, 57,6%, 31,7%, до 13,4%, 71,9%, 14,7%) і суттєво в експериментальних (відповідно від 10,46%, 53,7% і 32,24% до 23,43%, 63,1% і 13,47%) навчальних групах.

Відповідно до структури експерименту при дослідженні мотиваційно-орієнтаційного компонента було використано «Методичний підхід щодо оцінювання якості програм індивідуальної підготовки» (О. Георгадзе) [5]; когнітивно-рефлексивного компонента (знання та розуміння сутності специфіки інноваційних технологій; здатність до рефлексії інноваційної технології самоконтролю та професійної самооцінки) – застосовано методику «Теоретико-методологічні основи управління інноваційним розвитком системи військової освіти України» (М. Нецадим) [6]; креативно-практичного компонента (уміння і навички володіння технологіями інноваційної діяльності, здатність до розв'язання проблем виконання завдань в умовах тактичної обстановки) – використано «Інноваційний розвиток військової освіти України» (В. Телелим) [7].

Розвивальна програма індивідуальної підготовки фахівців реалізовувалася в експериментальних навчальних групах в три етапи: аксіологічний етап – формування ціннісних орієнтацій фахівців їх мотивації; квазіпрофесійний етап – фахова індивідуальна підготовка на циклових комісіях навчального центру зі застосуванням ситуацій, що наближають процес навчання до професійної діяльності; практичний етап – організація і ефективне застосування інтерактивних методик на тактичних та тактико-спеціальних заняттях. Зокрема, на аксіологічному етапі розвивальної індивідуальної підготовки фахівців нами використовувались різні методи і форми навчання, а саме: вправи щодо розвитку ціннісно-мотиваційної сфери майбутніх фахівців; конкурси професійної майстерності; різнопланові проекти розв'язання загальних проблем в середовищі (з екології, зі здорового способу життя, покращення побутових умов проживання); організація та проведення теоретичних і науково-практичних бесід, тематичні «круглі столи»; організація конкурсів кращого фахівця, вивчення досвіду виконання завдань тощо.

Другий квазіпрофесійний етап розвивальної програми фахової індивідуальної підготовки

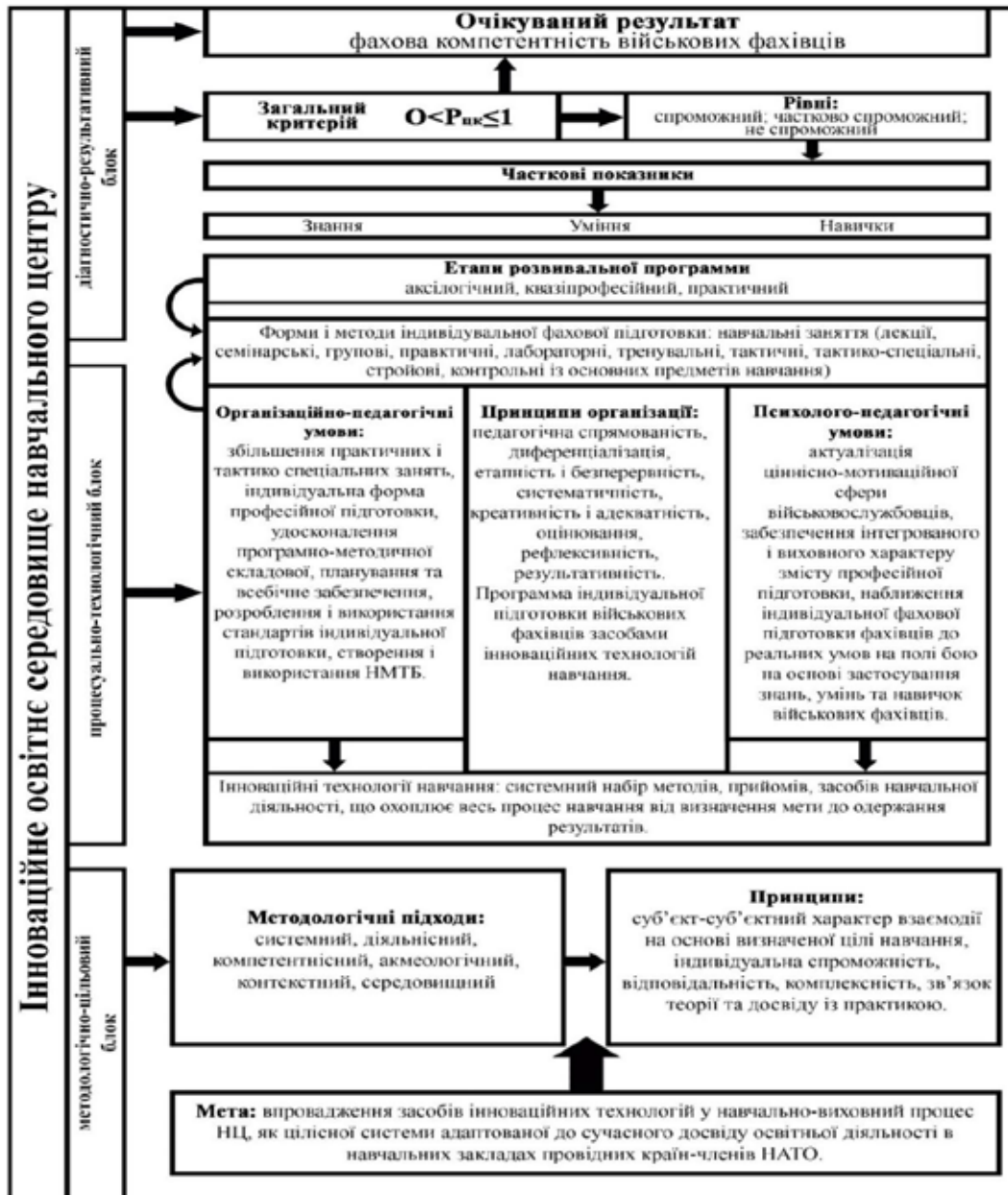

Рис. 1. Модель індивідуальної підготовки військових фахівців у НЦ ЗС України засобами інноваційних технологій навчання

передбачав використання у навчальних центрах виховних ситуацій, що наближають процес навчання до професійної діяльності, сучасних виховних технологій оновлення змісту освітніх програм тощо. Розвивальна програма включала рольові і ділові ігри, проектні й інтерактивні технології. На практичному етапі розвивальної програми здійснювалася робота на тренажерах щодо безпосередньої організації та проведення різних вправ на озброєнні та військовій техніці.

Визначені часткові показники, які обумовили рівні оцінювання індивідуальної підготовки фахівців засобами інноваційних технологій навчання: «спроможний», «частково спроможний», «не спроможний». Однак контроль результатів навчання

проводився за аналізом відгуків на випусників навчального центру із військових частин родів військ, якість індивідуальної підготовки фахівців встановлювалася за прийнятою шкалою оцінювання (оцінки «відмінно», «добре», «задовільно»), а загальна якість підготовки фахівців визначалася за формулою:

$$\frac{N_v + N_d}{N_3} \geq 1$$

де, N_v ; N_d ; N_3 – кількість фахівців, які отримали відповідно оцінку «відмінно», «добре», «задовільно».

Зазначимо, що практична реалізація у навчальних центрах актуальних інноваційних технологій

щодо навчання фахівців має набути системного, комплексного характеру й відповідати таким засадам: пріоритет загальних цілей індивідуальної підготовки військових фахівців відносно дидактичних, що мають місце в процесі навчання; системність змісту навчання та його відповідність сфері діяльності майбутніх випускників навчального центру; застосування адекватних інноваційних технологій; практична підготовка військових фахівців у навчальному центрі за посадовим призначенням (спеціальністю, кваліфікацією, паспортом посади) на діючому озброєнні та військовій техніці в умовах, наближених до бойових; всебічність фінансового й матеріально-технічного забезпечення здійснення контролю, моніторингу й коригування військово-педагогічного процесу.

Висновки і пропозиції. Отже, у дослідженні подано сучасне узагальнення й авторське сприйняття проблеми індивідуальної підготовки військових фахівців засобами інноваційних технологій навчання на основі обґрунтування її концептуальних засад. Зокрема, вивчення наукової літератури з теми дослідження дало змогу здійснити ґрунтовний аналіз проблеми індивідуальної підготовки військових фахівців та здійснити авторське тлумачення поняття ««інноваційно-виховна компетентність». У роботі виокремлено узагальнений критерій, часткові показники, структурні компоненти та охарактеризовано рівні готовності фахівців до виконання профільних завдань і інноваційні технології навчання; розроблено й експериментально апробовано авторську модель індивідуальної підготовки військових фахівців засобами інноваційних технологій навчання у навчальних центрах ЗС України. Проведене дослідження не вичерпує всіх аспектів зазначеної проблеми. Перспективою подальших розвідок може бути дослідження системи індивідуальної підготовки щодо підвищення кваліфікації персоналу ЗС України.

Список використаної літератури:

1. Наказ Генерального штабу Збройних Сил України від 28.12.2016 р. № 498 «Про порядок розроблення (уточнення) стандартів індивідуальної та колективної підготовки Збройних Сил України».
2. Жаровська О. П. Освітньо-виховне середовище педагогічного університету як засіб патріотичного виховання майбутніх педагогів. *Педагогічна освіта: теорія і практика*. Серія: Психологія. Педагогіка. 2016. № 26. С. 63-67.
3. Харагірло В. Є. Сутність і структура готовності до інноваційної діяльності педагогічних працівників закладів професійно-технічної освіти. *Імідж сучасного педагога*. 2018. № 1 (178). С. 34-38.
4. Приходько Ю. І. Підготовка військових фахівців у провідних країнах світу: основоположні заходи та тенденції. *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології*. 2017. № 3 (67). С. 285-298.
5. Георгадзе О., Харабара В., Горбенко С. Методичний підхід щодо оцінювання якості програми індивідуальної підготовки артилерійських підрозділів. *Система озброєння і військова техніка: наук. журнал Харківського університету Повітряних Сил ім. Івана Кожедуба*. 2015. № 2 (42). С. 68-70.
6. Нецадим М. І. Сучасні педагогічні технології формування військового фахівця як творчої особистості. *Сучасні інформаційні технології та інноваційні методи навчання у підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми*: зб. наук. праць. Київ, 2000. С. 16-20.
7. Телелим В. М., Приходько Ю. І. Проблемні питання подальшого розвитку системи військової освіти. *Вісник Національного університету оборони України*: зб. наук. праць. 2012. № 5 (30). С. 134-140.

Svitak V. Simulation of individual training of specialists in educational centers of the Armed Forces of Ukraine using innovative learning technologies

The article reveals the modern conceptual principles of modeling the process of individual training of specialists in the training centers of the Armed Forces of Ukraine. A generalized criterion has been determined – professional individual training (motivational and goal-directed knowledge, awareness of one's own capabilities, productive technology and creativity), structural components (motivational-orientational, cognitive-reflexive, creative-practical) and partial indicators – knowledge, abilities and skills of individual training military specialists by means of innovative training technologies and their readiness to perform assigned tasks. The author's model of individual training of military specialists in the training centers of the Armed Forces of Ukraine by means of innovative learning technologies was developed based on three interrelated concepts (methodological, theoretical, methodological and technological). All blocks of the model are interconnected, and the model itself became the basis for approbation of the individual program of formation of knowledge, abilities and skills of the studied phenomenon (axiological, quasi-professional, practical stages). Methodological approaches to the research problem are defined: systemic, activity, competence, axiological, acmeological, environmental. Two groups of pedagogical conditions are proposed, namely: organizational and pedagogical, which correspond to the provision of external conditions for the organization of individual training in educational centers, and psychological and pedagogical ones, which provide internal conditions for individual training of specialists by means of innovative learning technologies in the educational center. A comprehensive methodology for evaluating the effectiveness of individual training of training center specialists has been developed, which allows

to assess: the level of training of military specialists of the training center; the level of organization of individual training of the teaching staff of the educational center; efficiency of implementation of recommendations regarding means of innovative learning technologies. The effectiveness of the implementation of innovative technologies by the teaching staff was proven by comparing the results of constant and formative experiments, determining its positive dynamics using mathematical statistics methods.

Key words: *individual training, means of innovative learning technologies, professional competence, modern conceptual bases of modeling, individual training of military specialists.*